

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

INT/589
Sotsiaalne ettevõtlus

Brüssel, 11. oktoober 2011

Ühtse turu, tootmise ja tarbimise sektsiooni

ARVAMUS

teemal

„Sotsiaalne ettevõtlus”
(ettevalmistav arvamus)

Raportöör: **Ariane Rodert**

Administraator: Patrick Klein

Oma 6. juuni 2011. aasta kirjas palus Euroopa Komisjoni asepresident Maroš Šefčovič Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteel koostada vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 262 ettevalmistav aramus järgmises küsimuses:

„Sotsiaalne ettevõtlus”.

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav ühtse turu, tootmise ja tarbimise sektsioon võttis arvamuse vastu 3. oktoobril 2011.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis ... täiskogu ... istungjärgul ... (... istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas ..., vastu hääletas ..., erapooletuks jäi

*

* *

1.Järeldused ja soovitused

- 1.1 **Sotsiaalset ettevõtlust edendavate algatuste uurimisel peab komitee vajalikuks vaadelda sotsiaalset ettevõtlust sotsiaalse ettevõtte laiema mõiste taustal, sest tegutsemine on vajalik kõigis selle elutsükli etappides.**
- 1.2 **Sotsiaalne ettevõte on üks Euroopa sotsiaalse mudeli põhielemente. See on tihedalt seotud Euroopa Liidu 2020. aasta strateegiaga ning annab olulise panuse ühiskonda. Sotsiaalse ettevõtte toetamise ja edendamisega saame kõige paremini ära kasutada selle kasvupotentsiaali ja võimet luua sotsiaalset väärtust. Komitee toetab komisjoni käivitatud poliitilist raamistikku ja tegevuskava sotsiaalse ettevõtte edendamiseks Euroopas ning rõhutab selle täieliku rakendamise tähtsust nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil.**

- 1.3 Kuna riiklikud määratlused erinevad, tuleks sotsiaalsed ettevõtet kirjeldada ühiste näitajate, näiteks sotsiaalsete eesmärkide, kasumi reinvesteeringimise, õiguslike vormide mitmekesisuse ja sidusrühmade osalemise alusel.
- 1.4 Liikmesriigid ja ELi institutsioonid peavad tagama, et sotsiaalsed ettevõtted oleksid kaasatud riiklikesse ettevõtetele suunatud poliitikaalgatustesse ja programmidesse võrdsetel tingimustel teiste ettevõtlusvormidega ning et nendega arvestataks nagu teiste ettevõtlusvormidega. Piiriüleseid sotsiaalse ettevõtte algatusi saab kõige paremini edendada ELi vahenditega, mis on ette nähtud ideede ja mudelite vahetamiseks korraldatavatele Euroopa tasandi kohtumistele.
- 1.5 Sotsiaalsete ettevõtete jaoks on esmatähtsad parem juurdepääs kapitalile ning vastavad rahalised vahendid. Komisjon peaks koguma ja levitama liikmesriikides olemasolevaid häid tavasid ja uuendusalgatusi, nagu hübriidkapital ning riikliku ja erakapitali vahelise koostoime vormid, ning kindlustama, et ELi praegune õigusraamistik ei takista uute vahendite väljatöötamist.
- 1.6 Oluline on, et järgmine struktuurifondide programmitöö periood hõlmaks selgesõnaliselt programme sotsiaalsete ettevõtete käivitamiseks ja arendamiseks. Komisjon peaks andma juhiseid eri allikatest pärit rahaliste vahendite kombineerimiseks ja kasutamiseks.
- 1.7 Komisjon peaks käivitama ELi-ülese sotsiaalsetele ettevõtetele sobilike riikliku rahastamise kontseptsioonide võrdluse. Komisjon peaks soodustama sotsiaalseid kaalutlusi hõlmavaid pakkumusi ja hindama nende levikut ning lahendama ülemääraste nõuete

probleemi hangetes. Riigiabi eeskirjade läbivaatamisel peaks komisjon kaaluma üldist huvi pakkuvatele sotsiaalteenustele täieliku erandi kehtestamist või vabastama teatamiskohustusest kõik väikesemahulised avalikud teenused ja teatud sotsiaalteenused, et edendada rohkemate sotsiaalsete ettevõtete loomist.

- 1.8 Mõnes liikmesriigis kehtivad seoses mitmekesiste õigusvormide ja kindlate sotsiaalsete eesmärkidega maksusoodustused. Need tuleks üle vaadata ja neist teada anda, et soodustada sobivate eeskirjade väljaarendamist.
- 1.9 Komisjon ja liikmesriigid peaksid edendama spetsiifiliste tugiprogrammide loomist sotsiaalsete ettevõtete arendamiseks ja järgmise põlvkonna sotsiaalsete ettevõtjate tekkeks.
- 1.10 Koos sotsiaalsete ettevõtetega peaks komisjon algatama võimaluste otsimise ühtse Euroopa süsteemi loomiseks sotsiaalsete tulemuste mõõtmiseks ning edendama olemasolevate süsteemide kasutamist. Täiendavalt tuleks uurida ka algatusi läbipaistvama aruandlussüsteemi loomiseks, mille eesmärk oleks suurendada investorite usaldust. Komitee kutsub komisjoni üles algatama uuringut olemasolevate sotsiaalmärgiste kohta eesmärgiga luua ühtne Euroopa süsteem või käitumisjuhend.
- 1.11 Sotsiaalsed ettevõtted tuleb kaasata teadus-, uuendus- ja arendusprogrammidesse. Peale selle tuleks käivitada algatused sotsiaalseid ettevõtteid puudutava statistika kogumiseks ja levitamiseks Euroopas. See võiks olla ELi tasandi sotsiaalsete ettevõtete vaatluskeskuse ülesanne.

- 1.12 Nagu kõik teised tööandjad, peavad ka sotsiaalsed ettevõtted täitma töötingimustele kehtestatud nõudeid ning mis tahes kehtivaid kollektiivlepinguid, tagades nende asjakohase rakendamise.
- 1.13 Erilist rõhku tuleb panna uutele liikmesriikidele, kindlustamaks sotsiaalsete ettevõtete teke avaliku sektori teenuste avamise, sotsiaalse kaasatuse poliitika rakendamise ning sotsiaalsete ettevõtete vormide, näiteks sotsiaalmajandusettevõtete edendamise teel.

2.Sissejuhatus

- 2.1 Komisjoni 27. oktoobri 2010. aasta teatis „Ühtse turu akt”¹ sätestas meetmed „kõrge konkurentsivõimega sotsiaalse turumajanduse” kontseptsiooni elluviimiseks. Üks soovitatud meede oli „sotsiaalse ettevõtluse algatus”. See ettepanek jäi 2011. aasta aprilli teatise „Ühtse turu akt”² lõppversiooni põhimeetmeks ning seda rõhutati ühe prioriteetsema valdkonnana ka komitee arvamuses INT/548³, mis koostati ühtse turu akti puudutava konsulteerimise raames.
- 2.2 Euroopa seisab silmitsi väljakutsetega, mis nõuavad majanduslikku ja sotsiaalset heaolu ühendavaid lahendusi. Sotsiaalse ettevõtluse ja sotsiaalsete ettevõtete edendamine eelkõige praeguses karmis majanduskliimas võimaldab rakendada nii nende kasvupotentsiaali kui ka sotsiaalset lisaväärtust. Selle potentsiaali realiseerimiseks tuleb välja töötada ja ellu rakendada ulatuslik poliitiline raamistik, kaasates sidusrühmade laia skaala kõigist ühiskonna sektoritest

¹ KOM(2010) 608 lõplik.

² KOM(2011) 206 lõplik.

³ ELT C 132, 3.5.2011, lk 47.

(kodanikuühiskond, era- ja avalik sektor) ning kõigilt tasanditelt (kohalik, piirkondlik, riiklik ja Euroopa tasand).

2.3 Sotsiaalne ettevõtlus ja sotsiaalne ettevõtte hõlmavad mitmesuguseid lähenemisviise, millesse on liikmesriikide tasandil kaasatud mitmed osapooled ja mõisteid. Kuigi käesoleva ettevalmistava arvamuse pealkiri on „Sotsiaalne ettevõtlus” (vastavalt komisjoni soovile), kasutatakse kogu arvamuses laiemat terminit „sotsiaalne ettevõtte” (mis hõlmab ka sotsiaalset ettevõtlust), kuna tegutsemine on vajalik kõigis sotsiaalse ettevõtte elutsükli etappides.

2.4 Käesoleva ettevalmistava arvamuse eesmärk on tuvastada prioriteetsed valdkonnad, selleks et luua Euroopas sotsiaalsetele ettevõtetele soodne keskkond. Komitee on käsitlenud seda teemat aastate jooksul mitmes arvamuses⁴ ning väljendab heameelt selle üle, et komisjon on suunanud tähelepanu taas sotsiaalse ettevõtte teemale. Samuti on oluline tunnustada suurt tööd, mille eri sidusrühmad on selles valdkonnas aastate jooksul ära teinud – osa sellest on arvesse võetud käesolevas arvamuses⁵.

3. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee märkused

3.1 Sotsiaalse ettevõtte määratlus

3.1.1 Mitmesuguste keeleliste ja kultuuriliste traditsioonide tõttu on sotsiaalse ettevõtte mõistel mitmeid tähendusi.

⁴ EÜT C 95, 30.3.1998; EÜT C 117, 26.4.2000, lk 52; ELT C 112, 30.4.2004, lk 105; ELT C 234, 22.9.2005, lk 1; ELT C 120, 20.5.2005, lk 10; ELT C 318, 23.12.2009, lk 22; ELT C 44, 16.2.2008, lk 84.

⁵ EMESi võrgustik (www.emes.net), Ciriec International (www.ciriec.ulg.ac.be), Cecop (www.cecop.coop).

3.1.2 Komitee mõistab, et vaja on selget määratlust, mis võimaldaks tegevust fokuseerida, kuid pakub selle asemel välja pigem ühiste omaduste kirjelduse:

- vastandina kasumlikele eesmärkidele **peamiselt sotsiaalsete eesmärkide** omamine, millega luuakse üldsusele või selle liikmetele sotsiaalseid eeliseid;
- tegutsemine peaaesjalikult mittetulundusühinguna, mille **kasum põhimõtteliselt reinvesteeritakse**, mitte ei jagata seda eraaktsionäridele ega omanikele;
- **mitmekesiste õiguslike vormide ja mudelite** olemasolu: nt ühistud, vastastikused ühingud, vabatahtlikud ühingud, sihtasutused, tulundus- või mittetulundusühingud; sageli on eri õiguslikud vormid kombineeritud ning mõnikord need muutuvad vastavalt vajadusele;
- (tihti üldist huvi pakuva) **kaupu ja teenuseid pakkuva** ettevõtjana tegutsemine, millega sageli seondub tugev sotsiaalse kaasatuse element;
- tegutsemine **sõltumatute üksustena**, kus olulisel kohal on **osalemise ja kaasotsustamise** (töötajad, kasutajad, liikmed), **valitsemise ja demokraatia** (esindus- või avatud demokraatia) aspekt;
- tihti pärinetakse mõnest **kodanikuühiskonna organisatsioonist** või ollakse sellega seotud.

3.1.3 Sotsiaalsed ettevõtted annavad olulise panuse ühiskonda ning on Euroopa sotsiaalse mudeli põhielement. Nad annavad panuse ELi 2020. aasta eesmärkide saavutamisse, luues töökohti, töötades välja uuenduslikke lahendusi üldsuse vajaduste täitmiseks ja kujundades sotsiaalset ühtekuuluvust, kaasatust ja aktiivset kodanikkonda. Nad mängivad erilist rolli naiste, eakate, noorte, vähemuste ja rändajate kaasatuse edendamises. Samuti tuleb tunnustada seda, et paljud sotsiaalsed ettevõtted on VKEd, kes sageli tegutsevad sotsiaalmajanduse valdkonnas ning kellest mitmed edendavad aktiivselt integratsiooni tööellu.

3.1.4 Komisjoni sotsiaalmajanduse õiguslike struktuuride valdkonnas käimasolevas töös tuleb neid näitajaid arvesse võtta, et tagada kõigi sotsiaalse ettevõtte vormide hõlmatus. Komisjon peaks kaaluma ka uuringu läbiviimist uute õiguslike vormide ja õigusaktide algatuste kohta mõnes liikmesriigis⁶ eesmärgiga hinnata nende kasulikkust.

6

Ühendkuningriik: Community Interest Company (CIC – üldsuse huve teeniv ettevõtte) 2005, Itaalia seadus nr 118/2006 ja määrus nr 155/2006, Soome seadus nr 1351/2003, Sloveenia sotsiaalse ettevõtluse seadus 2011.

3.2 Sotsiaalsete ettevõtete kaasamine riiklikku ettevõtluspoliitikasse

3.2.1 Ettevõtete arendamise ja kasvu riiklik poliitika on seotud mitme poliitikavaldkonnaga, näiteks konkurents, siseturg, rahandus ja innovatsioon. Ettevõtete käivitamise ja tegutsemise edendamiseks käivitatud avaliku poliitika algatustes tuleb nii liikmesriikide kui ka ELi tasandil arvestada sotsiaalsete ettevõtetega samadel alustel nagu muude ettevõtlusvormidega, võttes siiski arvesse nende eripärasid.

3.2.2 Sotsiaalsed ettevõtted tegutsevad tihti kohalikul tasandil ega ole alati laienemisest huvitatud või pole see nende jaoks esmatähtis. Konkureerimise ja mudeli laiendamise asemel eelistatakse tihti muid kasvumeetodeid. Seda tuleb arvesse võtta piiriüleste sotsiaalse ettevõtluse algatuste uurimisel. EL ja liikmesriigid peaksid rahastama ja toetama foorumite loomist, praktikantide vahetust, nn sotsiaalse innovatsiooni laagreid ja sotsiaalset frantsiisi, mis võib olla parem viis uute ideede ja piiriülese koostöö edendamiseks.

3.3 Sotsiaalsete investeeringute edendamine

3.3.1 Sotsiaalsete ettevõtete jaoks on esmatähtis parem juurdepääs kapitalile nii nende käivitamiseks kui ka kasvuks. Praegu on puudus rahalistest vahenditest, mis oleksid välja töötatud spetsiaalselt sotsiaalsete ettevõtete jaoks, hoolimata vastastikusest koostööhuvist finantsasutuste ja sotsiaalsete ettevõtete vahel. Praegu on kohalikul ja riiklikul tasandil loomisjärgus mitu uuenduslikku rahastamisvahendit. Komisjon peaks algatama uuenduslikke algatusi edendavate heade tavade ning olemasoleva oskusteabe kogumise ja levitamise liikmesriikides eesmärgiga motiveerida sotsiaalseid investeeringuid Euroopa sotsiaalsetesse ettevõtetesse. Seda tehes peaks komisjon meeles pidama järgmisi punkte.

3.3.1.1 Sotsiaalsed ettevõtted vajavad oma eriomaduste ja mitmekesiste õiguslike vormide tõttu teistsuguseid rahastamisevahendeid kui muud ettevõttevormid. Sotsiaalsetele ettevõtetele sobib kogu nende elutsükli kestel paremini spetsiaalselt kohandatud hübriidkapitali⁷ vorm, mis sisaldab toetuste, omakapitali ja võlakapitali elemente. Hübriidkapital ühendab toetuse komponendi (riiklik toetus, heategevusfondid, annetused) omakapitali ja võlakohustuste / riskijagamise vahenditega. Hübriidkapitali olemusega rahastamisvahendid on tagastatavad toetused, tingimuslikult tagastamatud laenud, konverteeritavad toetused ja kasumi jagamise kokkulepped. Hübriidkapital tähendab sageli avaliku sektori vahendite ja erakapitali vahelist tihedat koostoimet.

3.3.1.2 Kaaluda tuleks ka sotsiaalsetele ettevõtetele suunatud vahendajate teket. Need mängivad olulist rolli sotsiaalsete ettevõtete ja investorite kokkuviiimisel, andes teavet kapitali kohta, tagades kapitali ning pakkudes nõu ja tuge. On palju huvitavaid näiteid, mida tuleks täpsemalt vaadelda⁸.

3.3.1.3 Komisjon peaks pöörama tähelepanu ka eri tüüpi avalike sotsiaalsete investeeringute⁹ ning muude algatuste (koostööpangad¹⁰, sotsiaalpangad¹¹, sotsiaalprogrammidega kommertspangad¹²) tekkele finantssektoris või uuenduslikele vahenditele, näiteks „sotsiaalsetele võlakirjadele”¹³. Eriti oluline on toetada neid algatusi praegusel ajal, kus riiklik rahastamine väheneb.

⁷ <http://www.schwabfound.org/pdf/schwabfound/SocialInvestmentManual.pdf>.

⁸ www.unltd.org.uk; www.commoncapital.org.uk; www.cafonline.org.

⁹ Peamised sotsiaalsete investeeringute pakkujad on heategevuslikud riskifondid, sotsiaalinvesteeringute fondid, rahastamisega tegelevad konsultatsioonifirmad ja sotsiaalsed börsid. Täiendav teave: Investor Perspectives on Social Enterprise Financing (Sotsiaalse ettevõtluse rahastamise väljaanded investorile): http://217.154.230.218/NR/rdonlyres/1FC8B9A1-6DE2-495F-9284-C3CC1CFB706D/0/BC_RS_InvestorPerspectivesonSocialInvestment_forweb.pdf. Sotsiaalse investeeringu näide on Ühendkuningriigi “Big Society Capital” vt: <http://www.cabinetoffice.gov.uk/content/big-society-capital>.

¹⁰ www.eurocoopbanks.coop.

¹¹ www.triodos.be.

¹² Pangandusgrupi Intesa Sanpaolo algatus sotsiaalsetele ettevõtetele – Banca Prossima (www.bancaprossima.com).

¹³ www.socialfinance.org.uk/sib.

3.3.2 Oluline on, et komisjon kindlustaks ELi õigusraamistikus (nt riigiabi eeskirjad) nendele uutele rahastamisvahenditele toetuse, mitte ei takistaks nende teket.

3.3.3 Järgmine struktuurifondi programmitöö periood peab selgelt hõlmama ka programme sotsiaalsete ettevõtete loomiseks ning olema kättesaadav pikema aja jooksul, et kindlustada toetus tundlikus käivitusfaasis. Samuti peab komisjon selleks, et struktuurifondid saaksid sotsiaalseid ettevõtteid toetada, andma struktuurifondidele juhiseid heade tavade kohta eri allikatest pärit rahastamisvahendite kombineerimisel ja kasutamisel.

3.4 Riikliku rahastamise ajakohastamine

3.4.1 Sotsiaalsed ettevõtted pakuvad tihti üldist huvi pakkuvaid kaupu ja teenuseid, mida rahastatakse peamiselt avaliku sektori vahenditest. Nende rakendamisel eelistab praegune õigusraamistik tihtipeale suuri, hästikapitaliseeritud eraettevõtjaid. Välja tuleks töötada uued õiguslikud vahendid ja/või arendada olemasolevaid, et need sobiksid sotsiaalsetele ettevõtetele paremini. Komisjon peaks käivitama ELi-ülese sotsiaalsele ettevõtlusele sobilike riikliku rahastamise kontseptsioonide võrdluse.

3.4.2 Nagu komitee arvamuses INT/570¹⁴ välja tõi, peab VKEde, sealhulgas sotsiaalsete ettevõtete osalemine riigihangetes kasvama. Oluline on kindlustada võrdne juurdepääs riigihangetele kõigi osalejate jaoks. Hankeid tuleks lihtsustada haldusmenetluse lihtsustamise teel. Komisjonil on sotsiaalsetele ettevõtetele mõeldud tõhusate ja lihtsate hankemudelite kogumisel ja levitamisel oluline roll.

3.4.3 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuses riigihangete kohta juhitakse tähelepanu ka uuenduste,

¹⁴ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus INT/570 teemal „Roheline raamat ELi riigihankepoliitika ajakohastamise kohta – Euroopa hanketuru tõhustamine”.

keskkonna- ja sotsiaalse aspekti tähtsusele hangetes. Kesksel kohal on komisjoni juhendmaterjal „Sotsiaalne ostmine”¹⁵, milles kirjeldatakse sotsiaalsete ja keskkonnaaspektidega arvestamist hangetes ning millele tuleks omistada veelgi suurem tähtsus. Komisjon peaks võtma meetmeid ka sotsiaalseid kaalutlusi hõlmavate pakkumuste soodustamiseks ja nende leviku hindamiseks.

3.4.4 Komisjon peab võitlema ülemääraste nõuete probleemiga, mida esineb mõnes liikmesriigis, parandades teadlikkust alternatiivsetest, sobilikumatest ja uuenduslikumatest riikliku rahastamise vahenditest.

3.4.5 Sotsiaalsete ettevõtete jaoks on riigiabi eeskirjad tihtipeale liiga keerulised. Oma arvamuses TEN/455¹⁶ toetab komitee mitmekülgsemat ja proportsionaalsemat lähenemisviisi, vajadust võtta arvesse mitte ainult majanduskriteeriume, vaid ka sotsiaalseid, territoriaalseid ja keskkonnaaspekte ning mõõta tõhusust kvaliteedi, tulemuste ja säästvuse puhul. Seetõttu tuleks riigiabi eeskirjade lihtsamaks ja selgemaks muutmisel arvestada ka sellega, kuidas nende eeskirjade muutmine mõjutab sotsiaalseid ettevõtteid. Samuti on oluline rõhutada erandeid, mis nendele eeskirjadele on juba kehtestatud¹⁷.

3.4.6 Riigiabi eeskirjade ülevaatamisel peaks komisjon kaaluma erandite laiendamist kõigile üldist huvi pakkuvatele sotsiaalteenustele või, nagu pakutakse välja komitee arvamuses, vabastama teatamiskohustusest kõik väikesemahulised avalikud teenused ja teatud sotsiaalteenused. Riigiabi eeskirjade ebaselgus ja nende täitmisega kaasnev täiendav halduskoormus võib takistada erainvestoritel ja riigihankeametnikel sotsiaalsete ettevõtete kaasamist. Kohustustest vabastamine võib edendada

¹⁵ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=331&langId=en&pubId=606&type=2&furtherPubs=yes>.

¹⁶ ELT C 248, 25.8.2011, lk 26.

¹⁷ Näiteks toetus töötajate koolitamiseks, tööhõiveabi, abi puuetega inimestele ning väiksema abi liigid.

innovatsiooni ja ettevõtete loomist. Siiski peaks selline algatus nägema ette ka mehhanismi korruptsiooni ennetamiseks.

3.4.7 Sotsiaalsed ettevõtted tegutsevad mitmesugustes õiguslikes vormides ning neile kohalduvad seetõttu erinevad maksueeskirjad ja tingimused. Tänu nende sotsiaalsetele eesmärkidele ning piiratud või puuduva kasumijaotamise tõttu kehtivad mõnes liikmesriigis sotsiaalsetele ettevõtetele maksusoodustused ja muud maksualandid. Need tuleb läbi vaadata ning neist teavitada edendamaks asjakohaste eeskirjade väljatöötamist sotsiaalsetele ettevõtetele, sõltumata nende õiguslikust vormist.

3.5 Sotsiaalsetele ettevõtete arendamise programmide käivitamine

3.5.1 Sotsiaalsed ettevõtted vajavad juurdepääsu sihtotstarbelistele arendusprogrammidele. Ettevõtete loomise faasis on osutunud tõhusaks ettevõtlustoetust, töökohti ja nõustamist pakkuvaid keskusi hõlmavad algatused, nagu ka sotsiaalsete ettevõtete võrgustike koolitusprogrammid. Erilist rõhku tuleb panna investeerimisvalmiduse programmidele. Sellist tüüpi tugiprogrammide loomist ja levitamist tuleks edendada.

3.5.2 Vaja on toetada järgmise põlvkonna sotsiaalseid ettevõtjaid. Sotsiaalsed ettevõtlust tuleks edendada formaalses, informaaalses ja mitteformaalses õppes. Liikmesriikide vahel tuleks levitada sotsiaalse ettevõtluse alast erikoolitust¹⁸.

3.5.3 Komisjon ja liikmesriigid peaksid toetama ja tegema koostööd sotsiaalse ettevõtluse väljakujunenud osapoolte ja võrgustikega. Sotsiaalsed ettevõtted on tihti saanud alguse vabatahtlikust tegevusest või sotsiaalmajandusest. Need on suurepärase kanal sotsiaalsete ettevõtjate ja ettevõtete ni jõudmiseks.

¹⁸ www.sse.org.uk ja mitmesugused sotsiaalse ettevõtja magistriprogrammid (Università di Trento ja Università Bocconi).

- 3.6 Teadlikkuse tõstmine sotsiaalsetest ettevõtetest ja usalduse suurendamine nende vastu
- 3.6.1 Sotsiaalsed ettevõtted peavad olema nähtavamad ning neid tuleks tunnustada ühiskonna olulise sektorina. Komisjon peaks kaaluma Euroopa sotsiaalse ettevõtte märgise loomist, mis parandaks teadlikkust ja tunnustamist ning suurendaks usaldust ja nõudlust. Esimene samm peaks olema komisjoni algatatud ja kootöös sotsiaalsete ettevõtjatega läbiviidav uuring olemasolevate märgiste ja muude paljudes liikmesriikides rakendatud sertifitseerimissüsteemide kohta¹⁹.
- 3.6.2 Teadustegevuses ja poliitika kujundamisel võrdsustatakse ettevõtte sageli kasumit tootva eraettevõttega. Seetõttu tuleks ka sotsiaalseid ettevõtteid kaasata pidevalt teadus-, uuendus- ja arendusprogrammidesse.
- 3.6.3 Liikmesriikide ja ELi tasandil puudub sotsiaalseid ettevõtteid käsitlev koondstatistika. Kõigis liikmesriikides tuleks edendada satelliitkontode²⁰ kasutamist. Peale selle aitaks teadmisi süsteemselt koguda, võrrelda ja levitada ELi tasandil tegutsev sotsiaalsete ettevõtete vaatluskeskus, millesse oleksid aktiivselt kaasatud komitee ning selle riiklikud analoogid tihedas koostöös liikmesriikidega.
- 3.6.4 Sotsiaalse ettevõtte eelised tuleks muuta nähtavamaks muude kui vaid puhtalt majanduslike väärtuste mõõtmise teel. Sotsiaalsete tulemuste mõõtmiseks on olemas mitmeid instrumente²¹ ja sotsiaalse aruandluse meetodeid. Kahjuks on need väikestele ettevõtetele kasutamiseks tihti liiga keerulised. EL peaks koostöös sotsiaalsete ettevõtete, teadlaste ja kapitalipakkujatega edendama olemasolevate süsteemide kasutamist, kuid võtma samme ka lihtsama ühtse

¹⁹ www.standardsmat.org/en ja www.socialenterprisemark.org.uk.

²⁰ http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesF/SeriesF_91E.pdf.

²¹ www.thesroinetwork.org; <http://iris.thegiin.org>; www.iso.org/iso/social_responsibility.

Euroopa süsteemi või käitumisjuhendi väljatöötamiseks olemasolevate süsteemide alusel.

3.6.5 Usalduse suurenemine sotsiaalsete ettevõtete vastu sõltub aruandekohustuse täitmisest ja läbipaistvusest. Sotsiaalsed ettevõtted sõltuvad tihti riiklikust rahastamisest, eraannetustest ja liikmetasudest. Nende ressursside kasutamise kohta tuleb avatumalt aru anda avatud aruandlussüsteemi kaudu, mis võiks olla investorite usaldust suurendav standardne ELi meetod. Suurema läbipaistvuse ja avatud aruandlusega välditaks ka ohtu, et sotsiaalsed ettevõtted muutuvad kiiresti kasumlikumateks ettevõteteks, kus juhtidele ja juhatuse liikmetele makstakse ülemääraseid palku.

3.6.6 Sotsiaalsetele ettevõtetele optimaalsete tingimuste loomine nõuab juhtimist ning pidevat dialoogi kõigi ühiskonna sektorite vahel. See nõuab komisjoni juhtimisel toimuvat koostööd kõigi ELi institutsioonide, liikmesriikide ja ühiskonna kui terviku vahel, mis keskendub eelkõige piirkondlikele ametiasutustele, kes on sageli peamised sidusrühmad. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, samuti Regioonide Komitee võivad kanda selle töö järgmises etapis olulist rolli, arvestades nende koosseisu, eksperditeadmisi ja tihedaid sidemeid liikmesriikidega.

3.7 Muud märkused

3.7.1 Sotsiaalsetes ettevõtetes tegutsevad tihtipeale vabatahtlikud. Oluline on, et nende rolli osas valitseks selgus. Nõukogu 27. novembri 2009. aasta otsuses²² rõhutatakse, et vabatahtlik tegevus on tegevus, mida isik teeb omast vabast tahtest, valikust ja motivatsioonist juhindudes. See ei asenda kutsealase tasustatud töö võimalusi, vaid annab ühiskonnale lisaväärtust.

22

ELT L 17, 22.1.2010, lk 43.

- 3.7.2 Sotsiaalsed ettevõtted, nagu kõik teised tööandjad, peavad täitma töötingimustele kehtestatud nõudeid ning mis tahes kehtivaid kollektiivlepinguid. Euroopa õigusaktide ja riiklike seaduste ja/või kollektiivlepingute sätete kohaldamisel töötajate teavitamise, ärakuulamise ja osalemise valdkonnas peavad sotsiaalsed ettevõtted leidma kõige sobivama ja asjakohasema viisi nende õiguste asjakohaseks rakendamiseks.**
- 3.7.3 Sotsiaalsed ettevõtted on hakanud tekkima erinevates riiklikes kontekstides. Komitee kutsub komisjoni üles keskenduma eelkõige asjakohasele toetusele ja algatustele sotsiaalsete ettevõtete arendamiseks uutes liikmesriikides. Olulised algatused on muudatuste kohandamine nende heaolusüsteemidele, aktiivse kaasamise poliitika edendamine, sotsiaalse majanduse / sotsiaalse ettevõtluse loomise edendamine ning avalike teenuste turu avamine.**
- 3.7.4 EL peaks edendama sotsiaalset ettevõtlust ka väljaspool oma piire. ELi sotsiaalse ettevõtluse mudelit tuleks levitada edendamaks sarnaste mudelite arendamist kandidaatriikides ja rahvusvahelisel tasandil.**

Brüssel, 3. oktoober 2011

Ühtse turu, tootmise ja tarbimise sektsiooni
esimees

Bryan Cassidy
